

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

4310*Acord del Ple de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears sobre el Pla de restauració de la pedrera Son Bernardí núm. 534, TM Felanitx (68A/2022)*

En relació amb l'assumpte de referència, i d'acord amb l'establert a l'article 41.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, es publica l'Acord del Ple de la CMAIB, en sessió de 23 de març de 2023,

DECLARACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL

Segons la documentació presentada i d'acord amb l'article 13.1.e) del Decret Legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refòs de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, la modificació del projecte presentat ha de ser objecte d'avaluació d'impacte ambiental ordinària atès que es trobaria dins el grup 2 Indústria extractiva punt 1. Pedreres: explotació o restauració de l'annex 1 d'aquesta Llei.

Per tant s'ha de tramitar com una Avaluació d'Impacte Ambiental Ordinària i seguir el procediment establert a la secció 1a del Capítol II d'avaluació d'impacte ambiental de projectes del Títol II d'avaluació ambiental de la Llei 21/2013, juntament amb les prescripcions establertes per a l'avaluació d'impacte ambiental ordinària de l'article 21 del Decret Legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refòs de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

Per altra banda, l'article 12 de la Revisió del Pla Director Sectorial de Pedreres de les Illes Balears (aprovat mitjançant el Decret 61/1999, de 28 de maig) estableix que els Plans de Restauració de les pedreres requereixen informe preceptiu i vinculant de la Comissió Balear de Medi Ambient, actualment CMAIB.

1. Informació del projecte

El promotor és Jaime Maimó Estelrich i l'òrgan substantiu, la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius. DG de Política Industrial. Servei de Mines. L'objecte del projecte és dur a terme una actualització del pla de restauració, el que suposa una modificació substancial respecte del pla que va passar tràmit ambiental a l'any 2013.

L'autorització minera es localitza a una part de la parcel·la 237, polígon 36 de Felanitx. S'accedeix per la carretera de Cas Concos a Porto Petro, de la que surt cap a l'esquerra el Camí d'Es Carritxó, que després d'uns 500 metres arriba a la pedrera.

1.B) Actualització del pla de restauració (octubre 2021)

El pla de restauració vigent (2012) que va ser objecte de tràmit ambiental, plantejava una recuperació basada en la reducció de l'angle dels talussos per rebliments parcials i el recrescut del fons excavat. Tot això, mitjançant l'aportació dels propis estèrils de l'autorització minera o de materials excavats inerts, però sense arribar a recuperar la cota original. La superfície màxima d'actuació prevista era de 6.000 m². Posteriorment a l'estesa de una capa de terra vegetal, es sembrarien gramínies i lleguminoses, i es finalitzaria amb plantació d'ametllers (*Prunus dulcis*), garrovers (*Ceratonia siliqua*) i ullastre (*Olea europaea* var. *Silvestris*).

L'actualització/modificació ara plantejada, suposa una millora des del punt de vista ambiental ja que preveu substituir l'abancament i rebliments parcials (peu de talús) per a un rebliment a cota del terreny, mantenint el pendent cap al sud-oest que presenta la parcel·la (7%)

En l'actualitat la pedrera té una morfologia el·líptica i presenta 4 talussos ubicats al nord-oest, nord-est, sud-oest i sud-est d'altures pròximes als 6 metres i alguns dels quals ja es mostren coberts per terres d'aportació.

Es planteja que el volum que resta del buit d'explotació sigui reblit amb: materials de la pròpia excavació, materials procedents d'excavacions i desmunts i residus de construcció i demolició (RCD) procedents de plantes de valorització. El dipòsit del rebliment es realitzarà per tongades, des de la cresta del talús d'excavació i/o directament a la plaça de manera coordinada. S'estima un volum mensual d'aportació d'entre 200-250 m³ i un termini de desenvolupament de 20 mesos (1,67 anys), el que suposa una quantitat total de material de 4.464,60 m³ i 517,60 m³ de terra vegetal (30-40 cm).

Les actuacions fonamentals del pla de restauració són:

- Condicionament dels talussos com a mesura de seguretat
- Condicionament del fons d'excavació.
- Preparació del punt de descàrrega
- Aportació de material de rebliment (inici per l'extrem est)
- Estesa de terra vegetal i abonat.
- Primera sembra no productiva d'herbàcies (sègol, drena i blat).

Finalitzada la restauració el sòl tindrà un ús agrícola i ramader.

A la finca no existeixen instal·lacions ni serveis auxiliars associats a l'explotació, la única maquinaria prevista són camions pel trasllat i pales carregadores o tractor eruga per a l'estesa del material.

Les dades de l'actualització del pla de restauració es resumeixen a la taula següent:

Fase	Durada	Sup. Aut (m²)	Sup. Alterada (m²)	Sup. restaurada (m²)	Terraplè (m³)	€/fase
0	0	15.278.81	5.639.61	0	0,00	0,00
1	1,67	15.278.81	5.639.61	5.639.61	4.464,60	11.593.78
TOTAL	1,67	15.278.81	5.639.61	5.639.61	4.464,60	11.593.78

2. Estudi d'impacte ambiental

Les alternatives valorades en relació al pla de restauració han estat:

- Alternativa 0. Suposaria mantenir l'estat actual de la pedrera sense dur a terme actuacions que contribueixin a la seva incorporació al medi.
- Alternativa 1. Restauració per abancament i rebliment parcial: es correspon amb l'execució del pla de restauració vigent que preveu un estat final amb bancs en desmunt i terraplè.
- Alternativa 2. Restauració per rebliment a cota amb recuperació del pendent del terreny i ús final agrícola: es correspon amb la seleccionada i objecte de tramitació.

La valoració i anàlisi de les alternatives, s'ha realitzar tenint en compte factors de caire ambiental, econòmic, legal i tècnics. L'alternativa 2 resulta la millor valorada ja que principalment és la que més s'integra dins el medi perceptiu, eliminant totalment els vestigis de l'antiga activitat minera i consecutivament, permet el campeig de la fauna així com el possible desenvolupament posterior d'actuacions agrícoles gràcies a l'existència final d'una superfície de labor continua.

L'inventari ambiental caracteritza l'àmbit objecte d'estudi des del punt de vista: geogràfic, geològic, geomorfològic, edàfic, hidrològic, hidrogeològic, de flora i fauna, climatològic, del paisatge, socioeconòmic i cultural.

La identificació i caracterització d'impactes es realitza tant per a l'alternativa 1 com la 2 de manera que els impactes negatius en totes dues deriven d'actuacions relacionades amb: variacions en la qualitat de l'aire, increment de renous, canvi climàtic, compactació del terreny i afeccions al trànsit. Per contra, els positius resulten de la recuperació del paisatge, hàbitats, estabilitat i usos del sòl.

Es proposen mesures protectores i correctores pel que fa a les emissions atmosfèriques (renou, pols, gasos, partícules...), la protecció del sòl, la protecció de les masses d'aigua subterrània, la vegetació, la fauna, el trànsit, el paisatge i el risc d'incendis. Destacant les relacionades amb:

Rebliments a realitzar sota la cota del terreny (limitar l'altura de descàrrega)

Regs periòdics

La conservació de bones pràctiques ambientals per tal d'evitar l'abocament de substàncies contaminants.

Controls d'emissions de pols i renous.

Conservació de la vegetació existent.

Maximitzar la càrrega de vehicles i ús de lones que retenguin la pols o les partícules.

El Programa de Vigilància Ambiental planteja el control i seguiment de les actuacions relacionades amb: els moviments de materials, la gestió dels residus derivats, la possible afecció a la qualitat de les aigües (superficials i subterrànies), la qualitat atmosfèrica o la integració paisatgística.

A l'estudi s'inclou l'annex d'incidència sobre el canvi climàtic on es fa un càlcul de les emissions de gasos d'efecte hivernacle (CO₂) directes. D'altra banda l'annex d'incidència paisatgística estableix com a punt significatiu el contrast de relleu i de color amb l'entorn, no obstant l'existència de vegetació (ullastres i garrovers) als voltants de l'explotació i la inaccessibilitat de les cimes més properes (puig d'en Roig, puig de Can Cap de Ferro i puig de sa Figuera) fa que la seva visibilitat sigui molt reduïda.

3. Elements significatius de l'entorn del projecte

L'antiga explotació es localitza a la part nord-oest de la parcel·la 237, polígon 36 del terme de Felanitx, la qual té la qualificació de sòl rústic comú segons el pla territorial de Mallorca i a la seva banda, s'inclou dins la unitat paisatgística UP-2 Xorriego, Massís de Randa, part sud de les Serres de Llevant i Puig de Bonany.

No es troba afectada per àrees de protecció territorial (APT), àrees de prevenció de riscos (APR) d'erosió, inundació o esllavissaments, domini públic hidràulic (DPH) o qualsevol altra figura (espai) de rellevància ambiental.

Pel que fa al risc d'incendis, la banda oest de l'explotació limita amb una zona d'alt risc d'incendis (ZAR) amb una qualificació del risc molt alt. La superfície de la pedrera, per contra, presenta un risc baix.

Des del punt de vista hidrogeològic, l'activitat es localitza dins la massa d'aigua subterrània 1819 M2 (Cas Concos). La vulnerabilitat a la contaminació d'aqüífers a la zona va de baixa a moderada i es troba dins el perímetre de restriccions moderades (1 km) de dos pous de captació d'aigua de proveïment urbà.

4. Resum del procés d'avaluació

4.1 Tramitació

Segons la documentació presentada i d'acord amb l'article 13.1.e) del Decret Legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, la modificació del projecte ha de ser objecte d'avaluació d'impacte ambiental ordinària atès que es trobaria dins el grup 2 Indústria extractiva punt 1. Pedreres: explotació o restauració de l'annex 1 d'aquesta Llei.

Per tant, la modificació del projecte s'ha de tramitar com una Avaluació d'Impacte Ambiental Ordinària i seguir el procediment establert a la secció 1a del Capítol II d'avaluació d'impacte ambiental de projectes del Títol II d'avaluació ambiental de la Llei 21/2013, juntament amb les prescripcions establertes per a l'avaluació d'impacte ambiental ordinària de l'article 21 del Decret Legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

4.2 Fase d'informació pública i de consultes

Segons l'article 36 de la Llei 21/2013, d'avaluació ambiental, el Servei de Mines de la Direcció General de Política Industrial, com a òrgan substantiu, va sotmetre l'expedient del projecte al tràmit d'informació pública per un termini de 30 dies, mitjançant un anunci al BOIB núm. 9 4, de 15 de juliol de 2021.

Al BOIB núm. 166, de 2 de desembre de 2021 es realitza la informació pública de l'estudi d'impacte ambiental i actualització del pla de restauració de la pedrera Son Bernardí (nº 534) per un termini de trenta dies comptadors a partir de l'endemà de la publicació.

Durant l'exposició pública es van consultar les següents Administracions afectades:

- Ajuntament de Felanitx
- Consell Insular de Mallorca. Departament de Territori i Infraestructures.
- DG d'Espais Naturals i Biodiversitat. Departament de Medi Natural:
 - Servei de Protecció d'Espècies.
 - Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl
 - Servei de Planificació al Medi Natural – Xarxa Natura
- DG d'Energia i Canvi Climàtic. Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera.
- DG de Recursos Hídrics:
 - Servei de Cens d'Abocaments i Concessions d'Aigües Superfícials
 - Servei d'Estudis i Planificació.

- DG de Residus i Educació Ambiental. Servei de Residus i Sòls Contaminats.

- DG de Salut Pública i Participació. Departament de Protecció de la Salut.

L'òrgan substantiu indica que, a data 2 de maig de 2022, no té constància de la presentació d'al·legacions durant el tràmit d'informació pública.

A la data del present informe s'han rebut informes de:

a) El Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera, en data 11 de gener de 2022 va informar que:

- El titular de la pedrera ha de sol·licitar a la DG d'Energia i Canvi Climàtic la seva inscripció com APCA (activitat potencialment contaminadora de l'atmosfera) del grup C, o l'autorització administrativa com APCA del grup B, segons l'epígraf que li sigui d'aplicació.
- Es considera adequat l'estudi sobre les emissions de gasos d'efecte hivernacle derivades del consum de gasoli en la maquinària mòbil. Malgrat això, es podria avaluar l'eficiència energètica de la maquinària actual i les possibilitats de renovació per altra més eficient.

b) El Servei de Protecció d'Espècies, en data 20 de desembre de 2021, va informar favorablement l'estudi d'impacte ambiental de l'actualització del pla de restauració de la pedrera Son Bernardí.

c) El Servei de Salut Ambiental, en data 10 de juny de 2022, va indicar que no s'observen riscos per a la salut pública si es compleixen les mesures establertes a l'EIA de referència.

d) El Servei de Residus i Sòls Contaminats, en data 30 d'agost de 2022, va indicar que el pla de restauració de la pedrera Son Bernardí és una operació de valorització que haurà de complir una sèrie de condicionants. En data 6 de febrer de 2023, i en vistes de la nova documentació aportada pel promotor, es reitera en les consideracions de l'informe que va ser emès a l'agost de 2022.

e) El Servei d'Estudis i Planificació, en data 1 de setembre de 2022 va informar favorablement sobre l'actualització del pla de restauració de la pedrera Can Bernardí.

No s'han realitzat consultes transfrontereres al no considerar-se necessari.

5. Consideracions tècniques

Pel que respecta a la possible afecció al medi biòtic el Servei de Protecció d'Espècies va assenyalar en el seu informe la constància de les següents espècies protegides a la zona on s'ubica l'explotació: falcó (*Falco peregrinus*) i llampúgol (*Rhamnus alaternus*), així com de la presència d'un niu de falcó peregrí a una distància de 750 m respecte de la parcel·la.

En relació al niu, el Servei considera que la distància a la qual es troba és superior a la recomanada de tranquil·litat durant l'època de reproducció del falcó, motiu pel qual no considera necessària l'aplicació de mesures preventives addicionals a les previstes.

Respecte al tipus de material previst per dur a terme el rebliment a cota de l'antiga explotació, estèrils de la pròpia explotació, material natural excavat i residus de construcció demolició (RCD) el Servei de Residus i Sòls Contaminats va considerar que: el rebliment amb residus de construcció i demolició no resulta apte atesa la seva heterogeneïtat i presència d'impropis (fragments de plàstics, restes metàl·liques...etc), els quals poden afectar negativament a l'ús futur previst.

En relació a la vulnerabilitat a la contaminació d'aqüífers, el Servei d'Estudis i Planificació considera que el reompliment del buit excavat amb materials inerts (que no reaccionen químicament amb l'aigua) i la revegetació posterior, minimitza els risc de contaminació.

De les emissions acústiques derivades de l'activitat, encara que no s'acompanyen d'estudi sonomètric real o estimatiu, a l'estudi d'impacte ambiental es justifica que el renou associat a les tasques de restauració, es veurà esmorteït per les parets del buit excavat i, complementàriament, per la pantalla vegetal perimetral existent a l'extrem sud de la pedrera.

Del risc d'incendi forestal derivat de l'existència d'una zona d'alt risc (ZAR) a la banda oest de la pedrera, es considera fonamental que les mesures preventives plantejades (instrucció treballadors, designació de responsable de seguretat i vigilància, manteniment d'accessos i de maquinària, equipament d'elements d'extinció...etc) s'incorporin al Pla de Vigilància Ambiental

6. Conclusions

Per tot l'anterior es formula la declaració d'impacte ambiental favorable a la realització de l'actualització del pla de restauració de la pedrera Son Bernardí (núm. 534), polígon 36, parcel·la 237 del terme municipal de Felanitx, atès que previsiblement no es produiran impactes

adversos significatius sobre el medi ambient, sempre que es compleixin les mesures previstes a l'estudi d'impacte ambiental (octubre 2021) signat per Pablo Sirgo Granda (enginyer de mines) i els condicionants següents:

1. Respecte al material de rebliment i segons el Servei de Residus i Sòls Contaminats:

Només es podrà fer ús de residus amb codi LER 17 05 04 terres i pedres d'excavació, procedents d'espais que no han suportat ni suporten a l'actualitat activitats potencialment contaminadores del sòl.

Les terres i pedres que es pretén valoritzar a la pedrera hauran de ser comunicades segons el procediment recollit a l'ordre APM 1007/2017, 10 d'octubre, sobre normes generals per a la utilització de materials naturals excavats a operacions de rebliment i obres diferents d'aquelles en que es van generar. Aquestes seran incloses al Registre de Producció i Gestió de Residus de les Illes Balears.

L'operació de valorització de terres i pedres finalitzarà un cop es comprovi que existeix en l'expedient del Servei de Residus les comunicacions de documentació identificativa sobre els residus valoritzats a la pedrera i l'autoritat minera resolgui que ha finalitzat l'execució del pla de restauració. Aquesta resolució haurà de ser comunicada a l'òrgan competent en matèria de residus per poder-ho indicar així al Registre de Producció i Gestió de Residus de les Illes Balears.

2. Segons el Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera, el titular de la pedrera haurà de sol·licitar a la DG d'Energia i Canvi Climàtic la seva inscripció com APCA (activitat potencialment contaminadora de l'atmosfera) del grup C, o l'autorització administrativa com APCA del grup B, segons l'epígraf que li sigui d'aplicació.

3. Respecte del risc d'incendi forestal:

La maquinària, dipòsits i materials associats a l'activitat, hauran d'estar situats a una distància mínima de 10 metres del terreny forestal, i es durà a terme un adequat manteniment de la maquinària, especialment durant l'època de risc.

Es tindrà en compte al Pla de Vigilància Ambiental l'adopció de mesures de control i seguiment pel que fa al compliment de les mesures preventives de minimització del risc així com la protecció contra incendis forestal.

4. Els regs periòdics associats a la reducció de la pols i a les actuacions de revegetació s'hauran de realitzar amb aigües regenerades amb paràmetres fisicoquímics i microbiològics adequats.

5. Les emissions acústiques derivades de l'activitat s'hauran de mantenir dins els llindars establerts per la normativa vigent.

Aquesta DIA s'emet sense perjudici de les competències en residus, urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i les autoritzacions o informes necessaris.

(Signat electrònicament: 4 de maig de 2023)

La secretària general

Catalina Inés Perelló Carbonell

Per suplència del president de la CMAIB

(BOIB núm. 26, de 28/02/2023)

